

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ege Bölgesi'ndeki Sultaniye tipi çekirdeksiz kuru üzüm üreticilerinin ve ihracatçılarının uygulanan tarım ve ekonomi politikası nedeniyle yaşadıkları sorunların yerinde tespiti; üzümün gerek üretimi, gerekse işlenme ve pazarlanması sürecinde uğradıkları zararların karşılanmasına yönelik düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105inci maddeleri kapsamında, Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

R. K. Özkan

R. Keim ÖZKAN

BURDUR M.V.

Namik Karaman

Balıkesir M.V.

Veli Ağababa

İSTANBUL

Kadir Gökmüş Özü

Candan Yüceer

İSTANBUL

Ahmet TOPRAZ

İSTANBUL

S. K. Özkan

Sakine ÖZ

Sakine ÖZ

Manisa Milletvekili

Engin ALTIN

Malik Edder Özdemir

Sivas M.V.

M. SERDAR SOYDAN

Gonak Karaman

İSTANBUL

Ihsan KALKAVAN

Samsun M.V.

Ihsan ÇIKES

İSTANBUL

Musa ÇAKIR

İSTANBUL

Ali SAKIBİTİ

İSTANBUL

[illegible]

GEREKÇE

Resmi verilere göre; dünyada yaklaşık 7.5 milyon hektarlık bir alanda çekirdeksiz kuru üzüm üretimi yapılmakta, üretilen üzümlerin ortalama 800 bin tonu kurutularak değerlendirilmektedir. Ülkemizde üretilen kuru üzümün ancak %10-15'i yurt içinde tüketilmekte, %85'lik bölümü ise yurt dışında satılabilmektedir. Ülkemiz, 2011-2012 döneminde, dünya çekirdeksiz kuru üzüm üretiminde 256.336 tonluk üretimi ve %36'lık payla (rekolte tahmini 268.949 ton) ilk sırada yer almasına karşın, üzümlüğümüzün daha etkin yöntemlerle üretimi, kalitesi, denetimi, iç ve dış piyasalarda pazarlanması konusunda sorunlarımız devam etmektedir. 2011-2012 sezonunda, ülkemizden yaklaşık 100 ülkeye toplam 208.645 ton çekirdeksiz kuru üzüm ihraç edilerek, ekonomiye 503 milyon dolarlık girdi sağlanmıştır.

Ege Bölgesi'nin ve özellikle Manisa'nın en önemli tarım ürünlerinden olan Sultaniye tipi çekirdeksiz kuru üzüm, "kurutmalık ve sofralık" olarak değerlendirilen temel bir ihracat kalekimizdir. Son dönemde izlenen yetersiz desteklemelere ve tanıtımlara dayalı tarım politikaları; geç açıklanan üzüm taban fiyatları; yetersiz ve denetimsiz depolamalar; endüstriyel nitelik eksikleri; çözüme kavuşturulamamış altyapı hizmetleri; üzümdeki şeker, renk ve tat kalitesi nedeniyle oluşan pazar kayıpları, üzüm üreticilerimizin ve ihracatçılarımızın sorunlarını artırmıştır.

Dünyada farklı üzüm çeşitleri için yörede minimum "brix" değeri ve "olgunluk indisi" değerleri esas alınmaktadır. Ülkemizde, Sultani çekirdeksiz üzüm için; CODEX STANDARD ve UNECE STANDARD-2010'a göre, sofralık üzümlerde refraktometre ile ölçüm yapıldığında, brix değerinin 16'dan düşük olmaması gerektiği belirtilmektedir. Belirlenen olgunluk indisine ve değerlerine ulaşmayan ürünlerin hasadına ve satışına izin verilmemesi gerekmektedir.

Genel ilke ve veriler yukarıda aktarılmakla birlikte; bazı ihracatçılarımız, yukarıda belirtilen standartlara aykırı ve haksız rekabete dayalı biçimde, yurtdışında pazar payı elde etmek ve turfanda fiyat yüksekliğinden yararlanmak amacıyla, Sultaniye tipi sofralık üzümlerin ihracatını, belirlenen tarihten önce gerçekleştirmektedir. Erken tarihte ihracına izin verilen üzüm çeşitleri (Perlet, Superior, Tarsus beyazı, Yalova incisi) listelenmiş olmasına karşın, bu listede yer almayan, yukarıda bahsedilen olgunluk indisi ve değerlerine henüz ulaşmamış, olgunlaşmamış ve tatlanmamış Sultani üzümler dış piyasaya sunulmaktadır. Bazı ihracatçılarımız ise, ihraç izin tarihinden önce, kesilen üzümleri soğuk hava depolarında bekletmektedir. İhraç tarihinden önce depolanan, olgunlaşmamış, tatlanmamış, ekşi, yeşil renkte üzümler, alıcılar tarafından beğenilmemekte, sonuçta piyasada kuru üzüm arz fazlası oluşmaktadır.

Birçok üzüm üreticimiz, TARIŞ Üzüm Kooperatifi'nin açıkladığı taban fiyatlarının oldukça altında olmasına karşın, bağında kalmasın diye, kilogramı 2.50 liranın da altında çekirdeksiz kuru üzüm satmaya razı olmuş, ancak bu düşük fiyattan dahi alıcı bulamamıştır. Bu fiyat, sezon başında “üzüm fiyatı 3.50 liranın altına düşerse, getirin o üzümleri ben alacağım” açıklamasında bulunan AKP Milletvekillerini de suskunlaştırmıştır.

Üreticilerimizin depolama sorunu devam ederken, depolarda denetim eksikleri sürerken, tarımda üretim ve işleme süreçlerinde modern tekniklerin uygulanması konusunda sıkıntılar artmaktadır. Üzümdeki ilaç kalıntısı nedeniyle üzüm ihracatında küresel piyasalara ürününü kabul ettirmekte zorlanmaktadır.

AKP Hükümeti'nin gerek bakanlık düzeyinde, gerekse AKP'li Manisa Milletvekillerinin beyanları doğrultusunda, “üzüm üreticisinin sert piyasa koşullarına ezdirilmeyeceği, gerekli alımların yapılacağı” yönündeki söylemleri, uygulamada yeterince karşılık bulmamış, teşvikler tatmin edici düzeye ulaşmamıştır. Birçok üreticimiz, zam üstüne zam yapılan üretim girdilerini karşılamakta güçlük çekmiş, bağında ürününü çürümeye terk etmiştir.

Üzüm üreticilerimizin ve ihracatçılarımızın, tüm bu süreçlerde yaşadıkları sorunun yerinde tespit edilmesi, sorunlarının ziraat odaları, ticaret borsaları, birliklerle ayrıntılı görüşülmesi faydalı olacaktır. Sultaniye tipi kuru üzüm üretiminde maliyetleri düşürecek; sofralık amaçlı üzüm üretiminde CODEX STANDARD'ında belirtilen 16 brix ölçüm değerine ve olgunluk indisine (kuru madde/asit) ulaşmayan ürünlerin hasadına izin vermeyecek; kredi, alım ve destekleme politikalarını gözden geçirecek; depolama açısından denetimleri sıklaştıracak; nakliye maliyetlerini gözden geçirecek; sıkı denetimler yoluyla, hasat olgunluk derecesine ulaşmadan hasat edilen üzümlerin sofralık tüketilmesine izin vermeyecek; yaş ve kuru üzüm alanındaki gerçek sorunları odağına alarak yasal ve idari eksikleri gözden geçirecek; Türkiye'nin dünya piyasalarındaki üzüm potansiyelini harekete geçirecek zirai ve ekonomik çözüm önerilerinin belirlenmesini sağlayacak kapsamlı bir araştırmanın yapılması gerekmektedir.